

Ինչո՞ւ մոռնալ որ վարդերը Քաշեցան, Քաշեցան
Պարտեզին մէջ՝ ուր հոգիս արժան մըն է թախիճի,
Եւ հրապնեմը կենացիս տերեւներ են ցիրուցան,
Այս իրիկունն աշունի տերեւներ են հոգմավար...

**

Ինչպէս յիշել, ա՛ն, ի՞նչպէս, որ ա՛յ չըկաս, ու մեռա՛ր,
Ու որք հրապիս աստղին մօտ աստիղային ջու հոգիդ
Որ եղաւ միշտ ինկարոյր, եղբայրական ու վեճիտ,
Կու գայ ժողպետն խոնարհիլ իմ աքերութեանըս վերեւ...
Ինչպէս յիշել որ յանկարծ ի՛նչա գիշերն անարեւ,
Ու պարուրեց իմ հոգիս մահաասարսուռ պառանջով...

**

Ա՛հ, կը մոռնամ, — Գուն ինձի կը հետեւի անվերջով,
Ուր որ կ'երթամ, ինձի հետ կու գաս, ինձի կը խօսիս
Իստե՛ր՝ որոնց խորհուրդին ըզմայլանցովն անասնման
Աղթթի պէս կը լեցուի մայրատաճարն Երազես...
Անա՛ մեռցնող իմ զազանի մեռցներուն մէջ կը զոզան,
Պիւր զոզայ մայրե՞ր՝ որով կը խօսիս միշտ անծանօթ
Անունն բառեր Կարօտի, Գեղեցկութեան, սրտիս մօտ
Հոգիդ իր լայն թեւերով թռչունի պէս կը արօղի...
Ինչո՞ւ համար հրկնային ճամբաներէն աստափէ
Կը մուրհիս, և կու գաս իրիկունս՛մ աշունի
Իմ հէջ հրապի՛ս որուն բոցը սրտիս հետ կ'արեւներ...

**

Վաղը, լոյսին շատ առաջ պիտի մեկնիմ աշնակէս,
Հեռուն, հեռուն, գիտեմ տեղ մը, պարտկէն շատ հեռու,
Զօրամէջի մը կողին փունջեր վայրի վարդերու,

Անմոռական երկնքի վեճիտ զոյնով արփակէդ.
Դժոյժ գոյնով շափեալայ բերւ ծաղիկներ, ու կարմիր
Ուրիշ փոքրիկ ծաղիկներ ու շրթեղներ զեղնավառ,
Ու տերեւներ աշունի, չոր տերեւներ հոգմավար...

**

Ցիւտասկիդ հիւսելով ծանրը պըստի մը Սուրբ՝
Պիտի դառնամ աշնակիս վերջաւորուող լըռութեան.
Պիտի շրթիմ դուռը բաց՝ կուրծքի մը պէս, մեղմակի,
Ու աղբու պէս հոգիներ պիտի նորէն հեծկըլտամ...

**

Ո՛վ դուն, ո՛վ դուն որ մեռա՛ր, այս իրիկունն աշունի,
Ո՛րքան հըզօր և խորունկ վէրք մը բացիւր կուրծքիս սակ,
Տօգոյն վարդի շափաղկիս ունի ճամբան ըսպիտակ...
Իմ սըլաւոր հոգի՛ս է հովիւ տըղան որ կ'անցնի...
Ի՛նչ Տիրութիւն, Տիրութիւն այս իրիկունն աշունի...

**

Այս իրիկունը մահուան, պարտկներէն եղինի
Կի՛րՇնէ Թափօրն Անցեալին, ամայութիւն... կը տեսնեմ
Որ մահը սիրտըս առած՝ Յաւերժութեան կը դիմեմ...
Ա՛հ, գոնէ չո՞ղ մը փոքրիկ, ա՛ն, ճառագայթ մը գոնէ
Մարեմու մօտ իմ հրապի՛ս կեանքիդ մարմն արեւն...
Ի՛նչպէս, ի՛նչպէս հուստալ այս երազին տհաւոր,
Բայց կը սպասեմ աշնակիս գիշերին մէջ առանձին,
Մէկուն որ միշտ պիտի գայ հոգեխառնե՛լ ամեն օր
Սիրտերը մեր անասնման՝ աստղերուն պէս Միջոցին...

Լէյպցե, 14 Սեպտ. 1922

ԱՐՄԻՆ-ԵՐԱՅԱՍ

Յ Ո Ր Ե Ն Ի Ե Ր Գ Ե Ր

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՄԵՅԱԿԱՆԱՆ

Ե Զ Ն Ե Ր Ը

Մոռուցներն իրենց օրօրուն՝ կ'անցնին եզները ջուխտակ,
Արեգակին հայրենի ծիրանեմառ բոցին տակ:

Լոյսն է բացուեր, և հոգին մեծ հրաւէրն է որ կու գայ
Խոր ախօսներ բանալու հունձքին համար թապազայ:

Պէտք է որ թաց վէրքին մէջ հայրենական դաշտերուն՝
Ալիք ալիք և յուրթի հոսին կրակներն արեւուն...

Ու պոռթկայ ծովն հասկերուն զոր իրիկունը ոսկի
Կը հրդեհէ բոցավառ ծաղիկներով սուտակի:

Եւ ցորենին հետ խարտեաշ՝ անոր քոյրերը խոնարհ՝
Պէտք է ծըլին կակաչներն աստղերու պէս կարմրավառ:

Երբոր քերթողը՝ որուն սրինգին երգերը բոլոր
Սրտի երգեր են հնչուն ու մեղմորէն դաշնաւոր,

Ահօսներուն մէջ քաղէ փունջ մը հասկեր, անոնց հետ
Պէտք է կակաչը ժպտի ծծմորին ըով երկնաւէտ:

Գուզձերն հողին կը ճմլեն ջուխտակ եզներն յաղթաքայլ,
Կ'երևի խոփն արօրին հերկերուն մէջ՝ ոսկեփայլ...

Դաշտը հեռուն կը սենայ մինչև ճամբան գիւղերուն,
Ահօսներուն մէջ արդէն կը հոսի կրակն արևուն...

Կ'անցնի արտոյտը վերէն, և երդիքէն հեռաւոր
Կը բարձրանայ թեթև ծուխը կապուտակ ու ոլոր:

Արօրներ ու գութաններ՝ որոնց եզներ կը լծուին,
Ձուարթառատ վաստակով կը պատռեն ծոցը հողին:

Հօյ թէ խոփերն երկաթեայ հասնին մինչև հողին տակ՝
Հին գանձերուն թաքնուած, արձաններուն ըսպիտակ

Որոնք երբեմն եղան հին աստուածները դաշտին.
Կամ ոսկիով առըցուն սափորներու թանկագին,

Կամ բաժակի մը պորփուր՝ սարբինայով զարդարուած,
Կամ խաւակի մ'որուն մէջ վանատուր մեղր է կնքած,

Մեղրը ոսկի խորիսխով՝ մեղուններուն ժիրածիր
Որոնք վարդերը տեսան հին Գարունի մը կարմիր...

Հօյ թէ խոփերն երկաթեայ հասնին մինչև հողին տակ՝
Լոյսի հնչուն ծիծաղին՝ ազբիւրներուն անապակ...

Ես գուզձ մ'ահա՜ վերցուցի, թաց վէրքի պէս արևոտ,
Ձոր կը սեղմեմ հրճուագին բանաստեղծի սրտիս մօտ:

Անոր վրայէն անցաւ նոր խոփն արօրին՝ ոսկեփայլ,
Եւ ոյծքն անոր ճմլեցին ջուխտակ եզներն յաղթաքայլ...

Ես անոր մէջ նետեցի ցորենն իմ հէք մախաղիս.
Սիրտն ալ պէտք է խոցոտուի, որպէս զի, Երգ, դուն ըղիս...

Պէտք է որ խոփը վշտին անոր մէջ հերկը բանայ
Աստուածներու ժպիտէն բեղմնաւորուած, երկնահամայ...

Երբոր հունձքերն հասուննան, պիտի սրինգիս ոլորուն
Անոյ՛ երգերը հնչեն ծիծաղին մէջ հովերուն,

Եւ Առաւօտ մը գիւղիս ճամբուն վրայ ծառազարդ,
Ուր աղբիւրները կ'երգեն լուսակարկաչ ու զուարթ,

Երբոր սայլերն ըսկըսին բռնաւորիլ ցորենով,
Պիտի լըծեմ ես անոնց, օրհնեղգութիւն երգելով՝

Արեգակին հայրենի ծիրանեվառ բոցին տակ՝
Որաներով պըսակուած հուժկու եզներս ջուխտակ...